

Беляєва Л. А.

*кандидат економічних наук, доцент
кафедри обліку та оподаткування
ХННІ ДВНЗ «УБС»*

Макогон П. В.

бухгалтер ПП «Ващенківське»

ЕЛЕКТРОННІ ЛІКАРНЯНІ: ЗМІНИ В ОБЛІКУ

У період стрімкого розвитку цифрових технологій функціонування підприємства неможливо уявити без комп'ютеризації основних економічних і виробничих процесів. Держава, у певному сенсі, також є великим та цілісним підприємством, тому прагне до автоматизації. В останній час органами виконавчої влади активно створюються нові ІТ-системи, підключаються он-лайн сервіси, запроваджуються електронні реєстри, розробляються програми для онлайн адміністрування. Одним з таких нововведень є електронний лікарняний.

Відповідно до ст. 31 ЗУ «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» підставою для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності, по вагітності та пологах є виданий у встановленому порядку листок непрацездатності [1]. У загальному випадку підставою для призначення працівникові лікарняних є належним чином оформлений листок непрацездатності.

Порядок організації ведення Електронного реєстру листків непрацездатності був затверджений постановою Кабінету міністрів України від 17.04.2019 № 328 [2]. Певний час постанова перебувала на погодженні із зацікавленими міністерствами і відомствами та 03.03.2020 р. Уряд прийняв постанову №159, яка стосується запровадження електронних лікарняних. Міністерство соціальної політики спільно з Міністерством охорони здоров'я планує запустити з 1 квітня електронні лікарняні. З такою заявою виступив Міністр КМУ Дмитро Дубілет [3].

Таким чином працівники й роботодавці мають можливість отримати дані про лікарняні онлайн. Для цього необхідно зареєструватись на сайті Пенсійного фонду України за електронним цифровим підписом. Далі для отримання інформації по лікарняних своїх підлеглих, роботодавець має зайти до свого особистого кабінету та відмітити меню «Листки непрацездатності»

Цей крок передбачає автоматизацію процесів і дає можливість відстежити весь процес оформлення лікарняного: кожен лікар, який видає лікарняний повинен буде підписати документ своїм цифровим підписом в електронній системі. Інформація з реєстру в Пенсійному Фонді буде

автоматично передана до Фонду соціального страхування - в установі будуть відразу знати, що людина захворіла і повинна отримати компенсацію - оскільки є платником єдиного соціального внеску. Весь процес буде прозорим [4].

Серед запобіжників і гарантій прозорості в системі електронних лікарняних можна назвати такі пункти:

- кожен лікарняний повинен бути підписаний електронним цифровим підписом (тобто ведеться персональна відповідальність лікаря, який видав цей документ);

- електронний обіг дасть можливість відстежити, чи лікарняний видав лікар за профілем захворювання;

- відстеження потенційних схем (наприклад, коли "на лікарняний" йде половина співробітників підприємства, які за фактом продовжують працювати, але отримують ще й виплати з Фонду соцстрахування).

Вести реєстр уповноважений Пенсійний фонд, проте реєстр формується автоматично, збираючи дані з різних електронних баз - МедСистема Е-Health, реєстрів Фонду соціального страхування і Пенсійного фонду.

У базу потрапляє та ж інформація, яку зазвичай записують в паперовий лист: П.І.Б. пацієнта, стать, дата народження, ідентифікаційний код, місце роботи, терміни непрацездатності та її абстрактна причина - наприклад, "захворювання", "догляд за дитиною" і так далі. Також фіксуються посаду та ідентифікаційний код доктора, який виписав лікарняний, дата і час реєстрації перерахованих даних.

Для роботодавців також з'явилася можливість за допомогою е-сервісу переглядати, формувати та друкувати заяви-розрахунки по лікарняним.

Сьогодні реєстр доступний на офіційному порталі ПФУ. Подивитися дані лікарняних можуть звичайні громадяни, співробітники Фонду, Соцстраху, МОЗ, лікарі, але тільки авторизувавши себе через електронний підпис. При цьому кожній категорії користувачів доступна тільки певна інформація про пацієнта.

Хоча за планами лікарняні повинні були поступово піти в онлайн, сьогодні порядок їх видачі не змінився - листи до цих пір видають в паперовому варіанті.

Всі лікарняні в паперовій формі, відкриті до 1 квітня 2020 року, будуть прийматися на відшкодування, а всю інформацію про лікарняних своїх працівників роботодавці зможуть отримувати з відповідних електронних систем.

Тож, які зміни за собою тягне нововведення. З одного боку це позитивні зміни:

- для медичних працівників впровадження електронного лікарняного скасує частину бюрократичних процедур (лікарям не

доведеться заповнювати зайві документи, а пацієнтам - збирати в різних кабінетах кілька видів печаток);

- для працівників заміна паперової форми листків непрацездатності на електронну спростить процес засвідчення хвороби в медустанові і прискорить призначення страхових виплат;

- для роботодавців впровадження е-лікарняного унеможливить фальсифікацію листів. Фактично зникнуть порушення їх необґрунтованої видачі та продовження, що сприятиме збереженню страхових коштів і бюджету роботодавця;

- для бухгалтерії це спрощення обліку хворих співробітників, значно скоротиться час подачі заяв-розрахунків та прилеглих додатків.

З іншого ж боку:

- доступної інформації недостатньо для формування необхідної звітності для взаємодії з Фондом страхування;

- у лікарів, які невпевнено володіють комп'ютером, можуть виникнути труднощі із заповненням електронних форм;

- можливі технічні проблеми (можливі збої в роботі МедСистеми, довге завантаження електронних сторінок, тимчасова відсутність доступу до інтернет-ресурсів, тощо).

Як висновок можна сказати, що це позитивні зміни і певна прозорість як для робітників, так і для роботодавців. Інноваційний підхід не тільки знизить корупційну складову, а й стабілізує і спростить систему взаємовідносин пацієнта з лікарем і роботодавця зі своїм працівником, а отже і спростить роботу бухгалтерії. Адже скоротиться час на отримання необхідної інформації для заповнення заяв-розрахунків та їх подачі до Фонду соціального страхування, зменшиться ризик шахрайських схем з боку робітника, які можуть потягнути за собою адміністративну відповідальність, це зменшить ризик отримання зауважень та штрафів при плановій перевірці Фонду соціального страхування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999р. № 1105-XIV- ВР. URL: <http://surl.li/awuu>.

2. Деякі питання організації ведення Електронного реєстру листків непрацездатності та надання інформації з нього: Постанова КМУ від 17.04.2019 р. №328. URL: <http://surl.li/awul>.

3. Уряд ухвалив постанову про електронні лікарняні. Мультимедійна платформа іномовлення України: УКРІНФОРМ. URL: <http://surl.li/awun>.

4. Розвиток державних фондів соціального страхування: проблеми та перспективи. Мультимедійна платформа іномовлення України: УКРІНФОРМ. URL: <http://surl.li/awuo>.